

**Революцията е
повече от дума:
23 тезиса за
анархизма**

РЕВОЛЮЦИЯТА Е ПОВЕЧЕ ОТ ДУМА: 23 ТЕЗИСА ЗА АНАРХИЗМА

Настоящият текст е написан от Габриел Кун за Alpine Anarchist Productions през май 2016 г. и до сега е преведен на десетки езици, разпалвайки дискусии относно проблемите и бъдещето на анархисткото движение в Северна и Западна Европа. Оригиналът е достъпен онлайн на www.alpineanarchist.org. Можете да прочетете още материали от Габриел Кун в неговия блог LeftTwoThree.org

ВЪВЕДЕНИЕ

От началото на хилядолетието анархизмът преживя силен подем. В широко четена статия от 2004 г. на Дейвид Гребер и Андрей Грубачич, той беше обявен за „революционното движение на двадесет и първи век“, както и в скорошна книга за движението „Окупирай Уолстрийт“, озаглавена „Превеждайки анархията“ и базирана на интервюта с многобройни организатори, авторът Марк Брей твърди, че анархистките идеи са били движещата идеологическа сила зад тях. Междувременно анархистките проекти (списания, панаири на книгата, организационни групи) се увеличили значително през последните двадесет години. Всичко това са страхотни новини.

В същото време неолиберализмът властва необезпокоен, пропастта между богатите и бедните се увеличава с всеки изминал ден, войните бушуват, наблюдението е надхвърлило представите на Оруел и нищо не изглежда в състояние да спре екологичното унищожение на света, какъвто го познаваме. Ако сегашният ред бъде оспорен по

някакъв съществен начин, оспорващите го са или религиозни фундаменталисти, неофашисти, или, в най-добрия случай, леви движения, въртящи се около харизматични лидери и популистки партии. Дори ако анархистите обичат да претендират за анархистки елементи във въстанията, от площад Тахрир в Кайро до улиците на Фъргюсън, Мисури, е съмнително дали самопровъзгласилите се анархисти наистина са изиграли някаква значителна роля в тези събития. Накратко, въпреки споменатия подем, анархизмът изглежда толкова маргинализиран, както винаги, когато става дума за големия мащаб на нещата. В светлината на това изглежда, че моментът е подходящ за размисъл върху ролята на анархизма в цялостната политическа арена и за изследване на неговите силни и слаби страни.

Съдържанието на този текст е представено по сбит и ясен начин, което прави обобщенията неизбежни. Те са базирани на опит в Западна и Северна Европа; читателите ще трябва да решат доколко тези преживявания съответстват на техните собствени и доколко са подходящи за местата, в които самите те са активни.

„Анархизмът е, първо, опита да се установи егалитарно общество, което позволява възможно най-свободното развитие на отделните му членове.“

КАКВО Е АНАРХИЗМЪТ?

В постмодерните времена стана популярно да се отказваме от дефинициите, тъй като те уж поставят мислите ни в клетки. Това е извинение. Очевидно е, че дефинициите са само инструменти за комуникация и не могат да претендират за улавяне на същността на дадено явление. Практическата дефиниция се основава на определени критерии: произход на термина и етимологични аспекти, неговата употреба и промяна на значението във времето и терминологична съгласуваност в езиковата система, която използваме. Следващата работна дефиниция на анархизма трябва да се разбира по този начин.

Анархизмът е, първо, опита да се установи егалитарно общество, което позволява възможно най-свободното развитие на отделните му членове. Егалитаризмът е необходимата предпоставка това свободно развитие да бъде постижимо за всички, а не само за избрани. Възпрепятстването на свободното развитие на другите е единственото му ограничение; ясни граници не могат да бъдат начертани (къде свършва сво-

бодата на един и започва свободата на друг?), но това не означава, че те не могат да бъдат договорени.

Засега това определение не се отклонява далеч от марксистката идея за комунизма. Разликата се крие във втората му част, а именно убеждението, че създаването на егалитарно общество, което позволява свободно индивидуално развитие, зависи от политическите участници, които пряко прилагат основните ценности на такова общество, в техните начини на организиране, живот и борба. Днес това често се нарича „префигуративна“ политика. Това означава, че никаква диктатура на пролетариата, никакви доброжелателни лидери, никакви добронамерени авангарди не могат да проправят пътя към желаното общество; хората трябва да направят това сами. Хората също трябва да развият структурите, необходими за защита и запазване на такова общество.

Самоуправлението, взаимопомощта, хоризонталната организация и борбата срещу всички форми на потисничество са ключови принципи на анархизма.

Произходът на анархизма като самодетинирано политическо движение датира от социалния въпрос в Европа от средата на деветнадесети век. Анархистите са част от Международната асоциация на работниците, по-известна като Първи интернационал, заедно с политическите сили, които по-късно ще се превърнат в социалдемократи, от една страна¹, и ленинисти, от друга. Смятаме този произход за важен и разглеждаме анархизма като част от лявата традиция. Ние сме против обявяването на анархизма за „философия“, „етика“, „принцип“ или „начин на живот“, а не за политическо движение. Една екзистенциална нагласа е едно нещо; организирането за политическа промяна е друго. Без подходяща организация анархизмът лесно се свежда до благородна идея, отразяваща повече религия или хипстъризм, отколкото политическа амбиция.

В същото време анархизмът не е просто антиавторитарна класова борба. Той е по-широк и включва дейности, които варират от създаване на социални центрове, през деконструиране на джандър нормите до замисляне на алтернативни форми на транспорт.

Префигуративното измерение на анархизма винаги е включвало въпроси, които не отговарят на тесните дефиниции на левицата: диетични, сексуални и духовни проблеми, както и въпроси на личната етика.

АНАРХИЗМЪТ И ЛЯВОТО: СОЦИАЛДЕМОКРАЦИЯ И ЛЕНИНИЗЪМ

Като политическо движение, което исторически принадлежи на лявото, връзката между анархизма и социалдемократията, както и ленинизма е от значение. Трябва да помним, че крайната цел – бездържавно и безкласово общество, гарантиращо свободното развитие на всички – първоначално е била една и съща и за трите течения.

Често трите течения се характеризират като ляво (социалдемократия), радикално ляво (ленинизъм) и ултраляво (анархизъм). Смятаме, че това е подвеждащо. По-скоро трябва да мислим за триъгълник, където всеки ъгъл е еднакво далеч от другия.

¹ Искахме да заобиколим бележките под линия в този текст, но намираме за неизбежно бързото обяснение как използваме термините „социалдемократия“, „ленинизъм“ и „марксизъм“. Докато анархизмът се отцепва рано от марксистките течения в лявото (изгонването на Михаил Бакунин и Джеймс Гийом от конгреса на Първия интернационал в Хага през 1872 г. често се разглежда като ключов момент), разцеплението между реформистки социалдемократи и революционни ленинисти настъпва само с руската революция от 1917 г. По това време и двете течения все още се смятат за марксистки и се ангажират със създаването на социалистическо общество. В социалдемократическото движение тази идеологическа ориентация бързо избледнява сред парламентарните реалности и до 30-те години на миналия век тя изчезва от основно всички устава на социалдемократическите партии. Днешните едноименни социалдемократически партии нямат връзка с тази история и преследват неолиберална политика с нотка на кейнсианство. Ние не имаме предвид тези партии, когато говорим за „социалдемократия“ в този текст, а традиция на сериозна марксистка политика в сферата на парламентаризма. Някои, макар и малко, леви партии днес продължават тази традиция.

Докато анархизмът и ленинизмът споделят революционна позиция, а ленинизмът и социалдемократията марксистки корени, анархизмът и социалдемократията отхвърлят диктатурата на пролетариата. Анархизмът е толкова близък до социалдемократията, колкото и до ленинизма, и обратно.

Основните критики към анархизма от марксистките идеолози (социалдемократически или ленинистски) са: а) анархизмът е наивен, тоест има идеализирано разбиране за човешката природа и социална организация; б) анархизмът е безразсъден, тоест няма разбиране как да доведе до политическа промяна и следователно насърчава безгрижни действия, които в най-лошия случай позволяват на реакционните сили да надделеят; в) анархизмът е дребнобуржоазен, тоест той е толкова загрижен за индивидуалната свобода, че пренебрегва социалната справедливост.

Част от тази критика е валидна, но засяга само определени тенденции в анархизма. Като цяло, анархисткото разбиране за човешката природа всъщност е много по-нюансирано от това на други леви течения (например по отношение на психологията на властта). По отношение на осъществяването на политическа промяна, някои анархистки действия може да са били безразсъдни, но повечето са били добре премерени и обмислени. И макар да е имало индивидуалистични тенденции, те никога не са дефинирали движението като цяло. Може би най-важното е, че анархизмът има, независимо от неговите истински или предполагаеми недостатъци, редица предимства пред своите леви братовчеди:

- Анархизмът има по-силна критика към природата на властта. Каквото и да искате да кажете за предполагаемата простота на анархист-

ката теория, в „Бог и държавата“, написана през 1871 г., Михаил Бакунин обобщава на две страници съдбата на това, което по-късно ще стане Съветският съюз. Той прогнозира, че революционна партия, която поема властта, ще формира нов управляващ елит, ще предотврати освобождението на хората и ефективно ще подготви собственото си падение. Днес видни марксистки като Джон Холуей, Славой Жижек и Ален Бадиу говорят за необходимостта от комунизъм без държавата и партията, сякаш това е ново изобретение. Анархистите са казвали това през цялото време.

- Анархистите винаги са обръщали голямо внимание на културните аспекти на властта, докато в крайна сметка марксизмът се фокусира върху икономическите взаимоотношения, като икономическата база определя културната надстройка. Макар че на думи се говори, че тази връзка е динамична и диалектична, тя рядко кара марксистите да обръщат същото внимание на културните борби, както анархистите.
- Анархистите подчертават не само културните аспекти на властта, но и многообразието на потисничеството. Само някои клонове на анархизъм споделят марксистката склонност да считат борбите на уж неработническата класа за странични въпроси. Анархистите, например, формулират по-силни критики на патриархата и национализма. Във време, когато термини като „множествено потисничество“ и „интерсекционалност“ са на мода, анархизмът с право може да претендира за пионерска роля.
- Докато – подобно на техните марксистки колеги – повечето класически анархисти вярваха в научния

прогрес като необходимост за придвижване към освободено общество, анархизмът не се характеризира нито с детерминистично разбиране на историята, нито с евроцентричен рационализъм. Елитарните концепции за учените като квази-водеща класа са критикувани още в началото, докато утопичните перспективи са ценени високо, вместо да бъдат отхвърлени като разсейващи мечти. Тъй като историческият материализъм изглежда по-разклатен от всякога, това говори в полза на анархизма.

- Поне някои видни анархисти, като Лев Толстой и Густав Ландауер, разбират необходимостта от „духовна революция“. Не да се отдадем на фокус-мокус, а да подчертаем необходимостта от промяна на човешката душа, за да променим света. Духовното измерение прави радикалната политика по-богата, а не по-бедна.
- Скептицизмът на анархистите към историческия материализъм често им е спечелил марксисткото обвинение, че са „волунтаристи“, тоест вярват, че революционните процеси зависят от това, че хората избират (имащи волята – voluntas) да ги подкрепят. Марксистите смятат това за плитко, настоявайки за икономическите реалности, определящи индивидуалното съзнание и следователно капацитета на индивидите за политически действия. Прави са анархистите. Социалната промяна идва от хората, които искат социална промяна.

- В работата на по-късните анархисти от двадесети век – например в тази на Мъри Букчин, Пол Фейерабенд и така наречените анархо-примитивисти, с всичките им проблеми – доверието в технологиите е оспорено по начини, по които марксистката теория не успява да съперничи. Във времена, когато ролята на технологиите в социалните и екологични кризи, пред които сме изправени, става все по-очевидна, е невъзможно да не се отдаде заслуга на анархистите за това.
- Анархистът е постоянния критик. Със силен скептицизъм както към тоталитарните идеологии, така и към култовете към личността, анархистите винаги са бързали да посочват недостатъците в политическите движения. Въпреки че това има проблемни конотации – от това да е неудобство до, понякога, да възпрепятства колективното организиране – то също е от съществено значение за предотвратяване на това властовите отношения да станат застояли и догматични.
- „Префигуративната“ политика на анархизма му придава силно практическо предимство, което позволява промени във всекидневния живот, които малко други политически идеологии са успели да генерират.
- Фокусът на анархизма върху многообразието поражда богати форми на политическа интервенция. По отношение на творчеството и иновациите, анархизмът лесно надхитрява марксистката левица.

„Анархисти като Дейвид Грейбър и Синди Милщайн използват термина „префигуративна политика“, за да опишат анархисткия принцип, че начините, по които се организираме в настоящето, трябва да отразяват вида на обществото, което се надяваме да създадем в бъдеще. И все пак концепцията за префигурация е заимствана от християнската теология, която предполага бъдещо спасение, толкова сигурно, че то се излъчва назад във времето, създавайки свои собствени предшественици. Много марксистично също разглеждат историята като неизбежно развитие на предначертан процес - нещо като светско второ пришествие на християнското миленаство. Повечето анархисти, напротив, не приемат нищо за даденост по отношение на бъдещето, особено в днешния контекст на екологичен колапс - така че може би е добре да преразгледаме концепцията за префигуративната политика, за да видим дали тя все още служи на нашите нужди днес.“

- CrimethInc. във въведението към текста
„Префигуративна политика, катастрофа и надежда“
на Ури Гордън от 2018 г.

АНАРХИЗМЪТ И РЕВОЛЮЦИЯТА

Единствената най-голяма слабост на анархизма е липсата на жизнеспособна концепция за революция, което означава радикално преразпределение на властта и богатството. Това е особено поразително, когато се имат предвид революционните претенции на анархизма. Дистанцирането от „реформистки“, „либерални“ или „умерени“ сили е неразделна част от анархистката идентичност.

Никога не е било създадено анархистко общество от какъвто и да е значителен мащаб извън обстоятелствата на война. Нито един от тях не издържа повече от няколко години. Анархистите рутинно обвиняват за това безмилостността на лакеите на капиталистите и забиващите нож в гърба марксистите. И в двете има истина, но това не е достатъчно обяснение за лошия революционен опит на анархизма. Важен фактор е, че анархистите се отказват – по добри и почтени причини – да заемат роля, която повечето революции изискват. Верни са често цитираните думи на Фридрих Енгелс: „Тези господа виждали ли са някога революция? Революцията със сигурност е най-авторитарното нещо, което съществува; това е акт, при който една част от населението налага волята си на другата с пушки, щикове и оръдия, като всички те са силно авторитарни средства.“ Анархистите нямат задоволителен отговор на тази дилема. Правени са опити, но нито един от тях не е убедителен. Най-значимите могат да се обобщят, както следва:

1. **Подход на „отпадане“**, който получа най-силната си теоретична подкрепа в заселническите теории на Густав Ландауер. Ландауер предлага изграждането на анархистко

общество чрез автономни селски общности и кооперации, а не чрез атакуване на държавата. Това е красива идея, но радикалните комуни идват и си отиват за около 150 години, без изобщо да застрашават съществено капитализма и държавната власт. Веднага щом станат досадни, те се унищожават или интегрират в капиталистическия пазар; през последните десетилетия комерсиализацията на „алтернативната култура“ беше само един ярък пример за последното.

2. **„Радикален реформаторски“** подход, при който хората говорят за „революция на етапи“ или за революция като „процес“, а не като „разрив“. Това, което се крие зад тези формули, обикновено е малко повече от традиционен реформаторски подход, подправен с радикална реторика. Не би трябвало да ни вълнува много.

3. **„Въстанически“** подход, който прехвърля идеята за революция от структурна промяна в момент на блажено овластяване. Няма нищо лошо във въстанията. Те разкриват социални противоречия, преобръщат временно отношенията на властта, вдъхновяват и т.н. Но те не променят основните структури на властта на обществото; и ако те допринесат за създаването на вакуум на властта, той наистина може да бъде запълнен от реакционери, когато не съществуват радикални контраструктури. Докато въстанията могат да бъдат важни елементи на една революция, объркването им със самата революция е като да объркате двубоя с играта на хоккей.

4. **„Колапсистики“** подход, който смята всеки опит за коригиране на текущия ред за безполезен, тъй като само катастрофални събития могат

„Анархистите трябва да бъдат честни. Или признават, че са реформисти с радикална нотка (в това няма нищо лошо, ако е изрично посочено), или работят върху действителното развитие на революционната перспектива.“

и ще доведат до неговия край. В тази логика анархисткият активизъм означава да се подготвим за катастрофата, за да заменим изчезващите силови структури („цивилизация“) с малки и независими анархистки общности. Основният проблем с този сценарий е липсата на какъвто и да е механизъм, различен от правилото на силата, което ни позволява да се справим с неизбежния социален конфликт, който предполага. С други думи, колапсът лесно преминава в социален дарвинизъм. И дори да не стане, колапсът не е основа за разумни политически действия. Много е смело – най-малкото – да се застъпваме да не опитваме повече да коригираме системата, защото тя така или иначе скоро ще падне. Ами ако не стане? Превръщането на пораженчество в добродетел няма да ни помогне.

Фактът, че анархизмът няма жизнеспособна теория на революцията, не го дискредитира или предполага, че е незначителен. Всъщност историческото влияние на анархизма далеч надхвърля дори оценките на повечето анархисти. Анархизмът винаги е бил важен двига-

тел за социална промяна. Осемчасовият работен ден, свободата на словото, антимилитаризмът, правата на абортите, освобождението на ЛГБТИК, антиавторитарната педагогика, веганството и т.н. – някога всички тези борби бяха до голяма степен оглавявани от анархисти. Просто никой от тях не се оказва революционен. Вместо това те са предимно интегрирани в развитието на капиталистическата национална държава

Анархистите трябва да бъдат честни. Или признават, че са реформисти с радикална нотка (в това няма нищо лошо, ако е изрично посочено), или работят върху действителното развитие на революционна перспектива. Радикалното позициониране и отхвърлянето на „реформистка“/„либерална“/„умерена“ политика е неудобно, ако вашата собствена политика не е по-революционна от тази на неправителствените организации, църковните групи или социалните.

ПРОБЛЕМИТЕ ПРЕД АНАРХИЗМА ДНЕС

Проблемът с революцията преследва анархизма от самото му начало. Други проблеми идват и си отиват, в зависимост от историческите обстоятелства и състоянието на движението. Ето основните, които можем да идентифицираме днес:

- Налице е злополучно чувство за морално превъзходство, което често засенчва политическата работа. Основният проблем изглежда е, че две мотивации се припокриват, когато хората стават активни в анархистките кръгове: едната е, че искате да промените света; другата е, че искате да бъдете по-добри от средностатистическия човек. Последното лесно води до самомаргинализация, тъй като всяко чувство за морално превъзходство разчита на принадлежност към малцина избрани, а не към масите. Когато това стане доминиращо, вашата идентичност излиза на преден план пред вашите действия, а посочването на личните недостатъци на другите пред политическата промяна. По ирония на съдбата главните мишени често са хора от нашите собствени редици, а не врагове, следвайки тъжната логика: „Ако не можете да ударите тези, които трябва да ударите, удрайте тези, които са на една ръка разстояние“. Комбинацията от съдене на аутсайдери, докато се състезаваш с вътрешни лица за моралната позиция на първенец е несъвместима с което и да е движение, претендиращо за революционна почтеност.
- Анархисткото движение като цяло е субкултура. Субкултурите са страхотни. Те осигуряват дом на хората

(понякога животоспасяващ), помагат за запазване на активисткото знание, позволяват експериментирание и т.н. Но дисидентството не е революция. Така че, ако политиката се сведе до субкултурата, революционната реторика става празна и отчуждаваща. Хората мразят това и майната му на онова, но с каква цел?

- Режимът (настроението) по подразбиране на много анархистки кръгове варира от нацупени до откровено груби. Понякога предполагаемите ни микрокосмоси на освободен свят са сред най-неприветливите места, които можете да си представите: тъмни, мръсни и населени с хора, които бъркат неприязънта с бунта. Да се държиш като идиот не те прави по-радикален, прави те просто идиот. За съжаление, войнствеността също характеризира вътрешните дебати. Темите в някои анархистки онлайн форуми са сред най-сигурните средства да се откажете от анархизма завинаги. Радикалният подход към конфликта се характеризира с откритост и самокритичност, а не с анонимно ръмжене.
- Въпреки теоретичното прегръщане на индивидуалността и разнообразието, много анархистки среди са невероятно еднакви. Всяко средностатистическо кафене на главната улица събира по-голямо разнообразие от хора от повечето анархистки места. Има исторически причини за това, но по същество анархистката култура – езикът, външният вид, социалните кодове – е просто много хомогенна. Доколкото анархистки са среди, в които хората се чувстват неудобно заради това, което носят, ядат или слушат?
- В анархистките кръгове има разделение от решаващо значение между

активисти, които се противопоставят на несправедливостта, и активисти, които изпитват несправедливост. Всички активисти трябва да работят заедно, за да променят ефективно нещо, но трябва да се вземат предвид различните мотиви. Докато хората, които следват мисионерски призив, са по-скоро идеологически, хората, засегнати от несправедливост, често са по-прагматични. Ако такава разлика не бъде призната, хората ще се отдалечат. В най-лошия случай остават само идеолозите с абстрактни дебати за личната идентичност или приемливия език, които поемат предполагаемия преден ред на радикалната политика, като губят всякаква връзка с политическата работа на място. Радикалната политика тогава се превръща преди всичко в интелектуално упражнение, което не казва почти нищо за качеството на нейните герои като всеотдайни и надеждни другари.

- Понятията съответно за свободно пространство (free space) и за безопасно пространство (safe space) често се смесват. Безопасни пространства, тоест пространства, където хората могат да разчитат, че ще намерят грижа и подкрепа, са необходими в света, в който живеем. Но те са пространства, които изпълняват определена цел. Те не са свободните пространства, които се стремим да създадем, тоест пространства, в които хората изказват мнението си, участват в дебати и обикновено решават проблемите, които възникват в процеса. Това, което прави хората безопасни в дългосрочен план, е колективната способност за договаряне на границите. Абсолютната безопасност е невъзможна. Уязвимостите, недоразуменията и раздразненията са

част от социалния живот и няма да изчезнат дори в най-анархистките общества.

- Идеята, че на всеки трябва да бъде позволено да прави всичко, се бърка с идеята, че всеки може (способен е) да направи всичко. Въвеждането в дадени умения или предаването на знания от опитни активисти и организатори е усмивано. Това води до сблъскване с едни и същи проблеми и преоткриване на колелото отново и отново.
- В анархисткото движение съществува почти пълна липса на визия и стратегическа ориентация. Освен това организационните структури са в криза. Спонтанността, моделът на афинитетната група и романтизираното разбиране за множественост са станали хегемонни. Всички тези представи са изпълнени с недостатъци. Единствените дългосрочни общности, които те позволяват, се състоят от шепа приятели, което е недостатъчна основа за организирането, необходимо за широка социална промяна. Основният отговор на това в рамките на анархисткото движение, а именно платформизмът, подценява значението на индивидуалната отговорност, което води до объркване на формалността с ефективността (ще се върнем към това в последната част).

КАКВО ТРЯБВА ДА СЕ НАПРАВИ?

Анархистката субкултура е широко разпространена. Тя се радва на солидна инфраструктура и постоянен поток от нови хора (макар и с голямо текучество). Лесно може да се поддържа, осигурява един вид идентичностно убежище за

хора, отхвърлящи „мейнстрийм“, „буржоазната“ или „стейт“ култура, и има всички предимства, които имат субкултурите (вижте по-горе). Анархизмът също така произвежда влиятелни идеи, вдъхновяващи форми на социално взаимодействие и оживена култура на протест. Всичко това създава вълнуваща политическа площадка и потвърждава уместността на анархизма във всекидневния живот. Така че, ако липсата на революционна перспектива не ни притеснява, няма за какво да се притесняваме. Субкултурата не е застрашена от изброените по-горе проблеми. Но ако открием, че отказът от революционна перспектива е твърде голяма жертва (и ако не искаме да загубим другари анархисти със силни революционни ангажменти към ортодоксалния марксизъм), трябва да направим развитието на такава перспектива възможно. Ето някои предложения:

1. Анархистите трябва да са ясни какво искат и честни какво могат да направят.
2. Волята за промяна на обществото трябва да е по-важна от популяризирането на вашата идентичност като по-свят-от-теб радикал.
3. Анархистите трябва да говорят по начини, които хората, които не са част от посветена сцена, са в състояние да разберат. Езикът винаги е в движение и проблемните изрази трябва да бъдат оспорвани, но анархистските дискусии трябва да бъдат ангажирани, а не отчуждаващи.
4. Нуждаем се от визии. Противно на това, което се е превърнало в мантра за много анархисти, визиите не са планове, които се опитват да диктуват поведението на хората. Анархистските визии просто очертават конкретни идеи за това какво искат анархистите. Без да

формулира такива идеи, никой извън анархистските кръгове няма да се интересува какво имат да кажат анархистите. Постоянното мислене напред не е достатъчно. В един момент е време да разработим визия.

5. Стратегията е погрешно тълкувана като строг активистки генерален план. Да разработите стратегия просто означава да имате предложение как да постигнете това, което искате да постигнете. Ако се откажете от това, ще се откажете от революционната работа.

6. Няма противоречие между изграждането на автономни структури и намесата в господстващия ред. Това е фалшив конфликт, който е ненужен и нараняващ. Същото важи и за предполагаемия конфликт между личната практика („начин на живот“) и колективното организиране. Едното укрепва другото.

7. Нуждаем се от трансформация на ценностите. Докато искаме всички продукти, които се произвеждат, няма да можем да намалим политическата и икономическата система до ниво, което е както екологично, така и социално устойчиво.

8. Критиката на технологиите трябва да бъде част от всяко революционно движение. Технологиите прави хората зависими от системи, върху които нямат контрол и изискват сложна социална организация, невъзможна на масово ниво. Трябва да отхвърлим ядрената енергия и други предполагаеми благословии, които държат земята и човечеството като заложници, да поставим под въпрос прогреса като необходимо средство за превръщане на света в по-добро място, да разгледаме рационализма и науката и да се съсредоточим върху малките общности.

9. Ако попитате анархистите защо се фокусират повече върху определени борби, отколкото върху други, най-обичайният отговор е, че „всички борби са важни“. Но това не е отговор на въпроса. Въпросът не е дали всички борби са важни (разбира се, че са), а защо даваме приоритет на някои пред други. Да, субективните фактори играят роля: вие се фокусирате върху борбите, които ви вълнуват най-много или в които се чувствате най-компетентни. И все пак, ако твърдим, че сме революционери, ние също трябва да идентифицираме борбите, които носят най-силното революционно обещание. Моралната неотложност не е непременно свързана с революционния потенциал. Повечето борби не са революционни сами по себе си, те трябва да бъдат превърнати в революционни чрез конкретни връзки с революционната политика.

10. Приемането на разнообразието винаги е била една от силните страни на анархизма, но не трябва да се превръща в извинение за пренебрегване на анализа. Всяка глупост може да бъде оправдана с „неуждата от разнообразие“, сякаш това е празен чек за правене на каквото искате. Например, не всички тактики са еднакво полезни във всеки един момент; те трябва да бъдат избрани според нашите възможности и конкретната ситуация. Какво искаме? С кого? Какво реално може да се направи? Какви са нашите средства? Разнообразието е добро, когато означава откритост, гъвкавост и набор от възможности. Но ако се прославено като добродетел сама по себе си, радикалната политика става като неолиберално пазаруване: избираш каквото ти харесва.

11. Отворената дискуссия е от съ-

ществено значение както за плодотворната интелектуална среда, така и за процесите на освобождаване. Когато хората казват или правят неща, които другите смятат за проблематични, те трябва да бъдат включени в дискусия, а не да бъдат карани, дисциплинирани или заглушавани.

12. Етикетите са забранени за много анархисти. „Не е важно как се наричаш, важно е какво правиш.“ На номинална стойност това изглежда убедително. Етикетът обаче е само дума, думите са инструменти за комуникация, а в комуникацията разчитаме на стенографии. Поставянето на етикет върху съдържанието на нашата политика позволява на другите – приятели и врагове – да получат представа за това, което отстояваме. Така изграждаме общност и солидарност. Никога няма да има „комунистическа заплаха“, ако нямаше дума за нея. Важно е едно социално движение на съмишленици да има общо име.

13. Трябва да изградим организации, които са анархистки по природа – и то открито – но способни да играят решаваща роля в по-широки социални движения и организации на хората (профсъюзи, съюзи на наематели, потребителски групи, спортни асоциации и т.н.). Анархистките организации трябва да осигурят мрежа за дискусии, общи действия и взаимна подкрепа. Въпреки че това изисква известна степен на формалност, формалността не трябва да се бърка с ефективността. Ефективността винаги разчита на индивидуалните качества на членовете на организацията, тоест отговорност, надеждност и отчетност. Ето защо платформизмът не е отговор на кризата в анархист-

кото организиране. Имаме нужда от нещо по-приспособимо..

14. Важността на индивидуалните качества трябва да се приема сериозно. Ако отхвърлим механизмите отгоре надолу, за да гарантираме, че нещата ще бъдат свършени, хората трябва да бъдат ангажирани да ги правят сами. Анархистката реалност е далеч от това. Много анархисти правят неща само когато се „чувстват вдъхновени“; мнозина имат всякакви мнения за това какво трябва да правят другите, без да правят нищо сами; мнозина са ненадеждни и безотговорни, обичат да заклеймяват онези, които ги посочват поведението им, като „авторитаристи“; мнозина използват срещите за егоцентрично бърборене, а не за вземане на разумни решения. Ако тези тенденции надделят, няма надежда анархизмът някога да се превърне в революционно движение.

15. Трябва да има нов синтез в анархизма. Хората с различни фокуси – работното място, патриархат, милитаризъм и така нататък – трябва да работят заедно, да се обединят около общ набор от принципи и да се споразумеят за обща стратегия, в която различните им тактики са координирани по най-благоприятния начин. Ексклузивните претенции за анархистко представителство вредят на всички, включително на съответната група.

16. Анархистите трябва да разберат границите на анархистката политика. В зависимост от целите на конкретната борба, социалдемократическият или ленинският подход може да бъде по-подходящ. Защитата на социалната държава е реформистка борба и ако анархистите преценят, че си струва, те

могат да бъдат най-ефективни като извънпарламентарни части за подкрепа на социалдемократическите усилия. По същия начин индийските фермери биха могли да смятат продължителната народна война – и следователно ленинизма в неговата маоистка разновидност – за най-обещаващия отговор на държавните репресии, пред които са изправени; ако анархистите искат да подкрепят тези фермери, те ще трябва да направят идеологически отстъпки. Сектантството в лявото трябва да си отиде и анархистите трябва да свършат своята работа.

17. Много анархисти свързват кадрите (опитните хора?) изключително с ленинската политика. Това е жалко. По същество кадрите са само организатор на пълен работен ден и има разлика между организатор на пълен работен ден и активист през уикенда. Кадрите не заслужават никакви привилегии, но техният опит и отдаденост трябва да бъдат признати - не заради тях самите, а в името на движението. Кадрите също трябва да се подготвят за революционни ситуации, липсата на които е една от най-големите исторически слабости на анархизма.

18. Упорито избягване на дискусии за лидерство вреди на анархисткото движение. В социалните групи винаги има лидери, независимо дали използвате думата или не. Само когато това бъде признато, авторитарните и експлоататорските аспекти на лидерството могат да бъдат държани настрана. В противен случай те ще работят по непрозрачни и безотчетни начини, което е характерно за много анархистки групи.

19. Трябва да сме наясно с произхода на анархизма. Анархизмът не

притежава монопол върху антиавторитарната мисъл, която в различни форми може да се намери във всички култури и епохи. И все пак, анархизмът като самопровъзгласено политическо движение е продукт на социално-политическите условия на Европа от XIX век. Това има културни последици, които характеризират движението и до днес и му пречат да се разпространява по начина, по който повечето анархисти биха искали. Отговорът не е да се твърди, че всички антиавторитарни течения са по същество „анархисти“ (което в най-лошия случай е форма на колониално кооптиране; ако хората решат да не използват името „анархизъм“ за своята политика, те имат причина). Отговорът е по-скоро анархистите да докажат, че са достойни сътрудници в глобалната борба за освобождение.

20. Така наречената съюзническа политика може да служи като ръководен принцип за анархистите, участващи в социални борби, водени от други, но концепцията трябва да се разбира правилно. Безпрекословно да кажеш „да“ на това, което някой друг изисква от теб, е себеотрицание и няма нищо общо с радикалността. Освен това никой индивид или група никога не представлява общност, така че никога не можем да се откажем от собствената си отговорност да вземаме решения, като се позоваваме на нечий друг авторитет. Трябва да носим отговорност за решенията, които вземаме. Може да е задължително да приемем лидерството на другите в борбата, но винаги трябва да се ангажираме критично с тях, за да изведем заедно борбата напред.

21. Нуждаем се от сериозни дискусии за възможностите и невъзмож-

ността на въоръжената борба; не детска романтизация на бунтовете или престъпленията, а изследване на това как се разпределя и поддържа властта и как това може да бъде оспорено войнствено, което в повечето случаи на задълбочен социален конфликт ще бъде необходимо. Освен това, ако наистина се отнасяме сериозно към революцията, не можем да превърнем армията и полицията във вечен враг. Почти всички революции разчитаха на привличането на части от армията и полицията в техните редици, а военните възможности на партизанските групи намаляват драстично във времена на високотехнологична война. Това е реалност, с която трябва да се справим, колкото и неудобна да е тя.

22. Трябва да преразгледаме икономическата компенсация. Културата на „Направи си сам“ (DIY) е страхотна в запазването на независимостта, насърчаването на творчеството и подхранването на изобретателността. Въпреки това, след като границата на самоексплоатацията е преминала, остават почти изключително хора от средната класа (предимно мъже, предимно бели).

23. Преследването на революция в името на революцията е безсмислено. Единственото нещо, което оправдава революцията, е, че прави живота на хората по-добър. Това трябва да бъде въплътено във всичко, което правят революционерите.

Габриел Кун,

Alpine Anarchist Productions 2016

Превод: „Фабрика Автономия“, 2022 г.

NO COPYRIGHTS

Разпространявайте свободно!

